ISBD: tiskane serijske publikacije

Režan, Marica

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:708498

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Image not found or type unknown

Repository / Repozitorij:

University of Zadar Institutional Repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti
Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti - knjižničarstvo

Marica Režan

ISBD: tiskane serijske publikacije

Završni rad

Zadar, 2016.

Sveučilište u Zadru

Odjel za informacijske znanosti

Preddiplomski sveučilišni studij Informacijske znanosti - knjižničarstvo

ISBD: tiskane serijske publikacije

Završni rad

Student/ica:

Marica Režan

Mentor/ica:

Prof. dr. sc. Mirna Willer

Zadar, 2016.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Marica Režan,** ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **ISBD: tiskane serijske publikacije** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 28. rujan 2016.

Sadržaj

Sažetak 5
1. Uvod 6
2. Teorijska ishodišta 7
2.1. ISBD(CR): Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe 7
2. 2. Rasprave o prirodi serijskih publikacija 9
2. 3. Sadržajna obrada serijskih publikacija 11
2. 4. Promjene naslova tiskanih serijskih publikacija 12
3. Istraživački dio 13
3. 1. Svrha i cilj te metodologija istraživanja 13
3. 2. Istraživanje i analiza rezultata istraživanja 14
3. 3. Zaključno o istraživanju 20
4. Zaključak 21
5. Literatura 23

Sažetak

Ovaj se završni rad bavi tiskanim serijskim publikacijama koje su vrlo složena građa kada je u pitanju njihov opis. Prikazuje se ukratko opća važnost Međunarodnog standardnog bibliografskog opisa te se razrađuje ISBD(CR) standard za serijske publikacije i drugu neomeđenu građu s naglaskom na veće ili manje promjene u naslovu serijskih publikacija. U radu se objašnjava što su to serijske publikacije te je razjašnjena identifikacija tiskanih serijskih publikacija u knjižničnim katalozima i sveukupnoj informacijskoj zajednici. Provedeno je i istraživanje kojim se nastojalo pokazati na koji način Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u svom katalogu postupa s tiskanim serijskim publikacijama kod kojih je došlo do promjena u naslovu te se ti zapisi potom uspoređuju s onima iz kataloga Knjižnica grada Zagreba kako bi se utvrdilo u kojoj je mjeri njihova praksa ujednačena s ISBD(CR)-om odnosno izrađuje li se novi zapis kada je to potrebno i zadovoljava li takva praksa potrebe korisnika kada je u pitanju promjena naslova serijske publikacije.

ključne riječi: tiskane serijske publikacije, ISBD, ISBD(CR), ISSN, promjene naslova

1. Uvod

Zbog potrebe za opisom i utvrđivanjem zajedničkih osnova za katalogizaciju serijskih publikacija 1974. godine izrađen je ISBD(S) standard koji je zbog brojnih primjedbi morao biti dorađen, a njegova preradba, usklađena s prethodno objavljenim ISBD(G)-om prikladnim za sve vrste građe, objavljena je 1977. godine.[1] Kasnije, zbog velikog napretka u elektroničkom nakladništvu, raspačavanja serijskih publikacija i velikog broja netradicionalnih publikacija poput mrežne građe, dolazi do potrebe za usklađenim standardom za opis serijskih publikacija. Tada se ISBD(S) ponovno prerađuje u standard koji osim serijskih publikacija uključuje i ostalu neomeđenu građu svih vrsta, a preimenovan je u Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe odnosno ISBD(CR).[2]

Serijske publikacije su zahtjevna građa za katalogizaciju i time zaslužuju mnogo pažnje u knjižničnom svijetu. Pravilno postupanje pri opisivanju ove vrste građe olakšati će svakom korisniku da brže dođe do odgovora na upit koji ga interesira. Među promjenama koje donosi ISBD(CR) standard u odnosu na ISBD(S) važne su promjene koje mogu utjecati na izradu novog opisa kod tiskanih serijskih publikacija. Neke od tih promjena su značajnije i zbog njih se uvijek izrađuje novi opis, a neke od njih nisu toliko značajne pa novi opis nije potreban. U ovom radu istraživanje će se temeljiti na većim promjenama kao što su promjene glavnog stvarnog naslova publikacije, promjene naziva korporativnog tijela zaslužnoga za izdavanje u naslovu tiskane serijske publikacije te promjene u naslovu serijske publikacije nastale spajanjem ili razdvajanjem dviju ili više serijskih publikacija. Za bolje razumijevanje teme ovog rada naprije će se definirati sam ISBD standard i njegova općenita važnost u knjižničarstvu i opisati ISBD(CR) koji je posebno namijenjen za serijske publikacije kojima

[1] Usp. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. Str. 9.
[2] Isto. Str. 7.

se ovaj rad bavi te će se definirati same serijske publikacije i razjasniti opći pojam neomeđene građe. Na kraju će se usporednom analizom zapisa kataloga Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i kataloga Knjižnica grada Zagreba provesti istraživanje čiji je cilj utvrditi je li kataložna praksa vezana uz obradu tiskanih serijskih publikacija ujednačena u hrvatskim knjižnicama odnosno izrađuju li se novi zapisi kada je to potrebno i u skladu s ISBD(CR) standardom. Na kraju istraživanja prikazati će se rasprava i rezultati proizašli iz istraživanja. U zaključku će se zaokružiti teorijska ishodišta i istraživački dio ovoga završnog rada.

2. Teorijska ishodišta

Međunarodni standardni bibliografski opis (eng. International Standard Bibliographic Description – ISBD) standard je koji služi za međunarodnu razmjenu bibliografskih podataka. To se postiže omogućavanjem razmjene različitih opisa kako bi se opisi koji su izrađeni u jednoj zemlji mogli primjenjivati u bilo kojoj drugoj zemlji. Razmjena podataka se također postiže i pružanjem pomoći kako bi opise izrađene za korisnike jednog jezičnog područja mogli razumjeti i korisnici drugih jezičnih područja te prenošenjem bibliografskih opisa u strojnočitljiv oblik. ISBD standard treba omogućiti najveći broj opisnih podataka za različite bibliografske djelatnosti i zato sadrži elemente potrebne za opis.[3] IFLA je objavila više specijaliziranih ISBD-a za opis različitih vrsta publikacija, ali je uz to izrađen i opći međunarodni standardni bibliografski opis - ISBD(G) čija je uloga bila da posluži kao temelj za izradu specijaliziranih ISBD-a.[4] Ipak, u ovom će se radu prikazati samo ISBD(CR), standard koji detaljno opisuje kako postupati sa serijskim publikacijama i ostalom neomeđenom građom.

2.1. ISBD(CR): Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe

ISBD(CR) ili Međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe, prijašnji je ISBD(S) koji je zbog velikih promjena nastalih u elektroničkom

[3] Usp. ISBD(G): opći međunarodni standardni bibliografski opis: tekst s napomenama / pripremila Radna grupa za izradbu općega međunarodnog standardnog bibliografskog opisa što ju je osnovala Komisija za katalogizaciju Međunarodne federacije bibliotekarskih društava i ustanova. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1979. Str. 11.
[4] Isto. Str. 7.

okruženju, morao biti izmijenjen i prilagođen novim nakladničkim zahtjevima. Promjene koje su zahvatile ovaj standard odnosile su se na sve vrste neomeđene građe uključujući isto tako i integrirajuću građu na mrežnim mjestima.[5] Objavljen je 2002. godine, a ključne razlike u odnosu na ISBD(S) odnose se na to što je standard proširen i na neomeđenu građu odnosno *„continuing resorurces"*, a uvode se i neke nove vrste građe i njihove definicije.[6] Osim toga, vrlo je važno istaknuti da su razrađeni i kriteriji za utvrđivanje promjene naslova određenih publikacija te načini kako se s njima postupa i je li potrebna izrada novog opisa ili on ostaje nepromijenjen ako te promjene nisu značajne.[7] Nadalje, kako bi se tiskane serijske publikacije mogle identificirati među bibliografskom i ostalom informacijskom zajednicom potrebno je da svaka takva publikacija ima dodijeljen vlastiti ISSN broj. To je Međunarodni standardni broj serijske publikacije (eng. International Standard Serial Number) čija je svrha identifikacija serijskih publikacija bez obzira na zemlju i jezik izdavanja, tijek izlaženja, medij i slično. Dodjeljuje ga nacionalni ured za ISSN koji se nalazi u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.[8] Taj ured pripada Mreži ISSN kojoj pripadaju i ISSN nacionalni centri drugih zemalja, a njihovu aktivnost koordinira Međunarodni ISSN centar čije je sjedište u Parizu.[9] Broj se dodjeljuje u obliku osmeroznamenkastog broja svim vrstama serijskih publikacija - tiskanim i elektroničkim. To mogu biti novine, godišnje publikacije, časopisi, zbirke, web stranice, blogovi, baze podataka i slično.[10] ISSN zajedno s ključnim naslovom identificira određenu serijsku publikaciju, a elementi zapisa izrađenih prema ISSN-u i ISBD(CR)-u uglavnom su sukladni.[11] ISBD(CR) je u kriterijima za promjenu naslova u potpunosti usklađen s ISSN priručnikom što znači da korisnici neće biti suočeni s različitim

[5] Usp. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. Str. 7.
[6] Usp. Stričević, Vesna. Obrada serijskih publikacija: interni priručnik. 2. izdanje. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2009. Str. 5. URL: http://local.kgz.hr/help/upute/1%20Uvod%20_pravilnici%20i%20definicije_.pdf (2016-08-10)
[7] Usp. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. Str. 7.
[8] Usp. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. URL: http://www.nsk.hr/issn/ (2016-08-13)
[9] Usp. International Standard Serial Number International Centre URL: http://www.issn.org/understanding-the-issn/what-is-an-issn/ (2016-09-19)
[10] Isto.
[11] Usp. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. Str. 14-16

načinima opisa istog naslova neke serijske publikacije.[12] Kako bi se primjena ISBD(CR) standarda mogla bolje razumjeti potrebno je predstaviti serijske publikacije i njihovu složenu prirodu podložnu promjenama.

2. 2. Rasprave o prirodi serijskih publikacija

Kako bi se razumjela priroda serijskih publikacija potrebno je najprije objasniti kakva je to neomeđena građa. V. Stričević za neomeđenu građu kaže da je to: „Jedinica građe koja se izdaje u duljem vremenskom razdoblju bez prethodno određenog završetka. Obuhvaća serijske publikacije i tekuću integrirajuću građu.“[13] S druge strane, Reynolds za neomeđenu građu ističe sljedeće:

> „Naziv “neomeđena građa” razmjerno je nov i odnosi se na postojeće i na neke nove vrste građe. U Odjeljku 0.1 Priručnika za ISSN neomeđena se građa definira kao “bibliografska građa koja se izdaje tijekom vremena bez unaprijed utvrđenog kraja izlaženja. Neomeđena građa uključuje serijske publikacije i tekuću integrirajuću građu”. Taj je naziv na isti način definiran i u 2. izdanju Angloameričkih kataložnih pravila (AACR2) i u Međunarodnom standardnom bibliografskom opisu serijskih publikacija i druge neomeđene građe : ISBD(CR)-u.“[14]

Autorica smatra da sve tri norme nisu slučajno donijele istu definiciju. Ona ističe da je naziv “neomeđena građa” uzet kako bi definirao:

> „...proširenі svijet građe koji obuhvaća tradicionalne serijske publikacije i tekuću integrirajuću građu, poput baza podataka i mrežnih mjesta. Ta je građa nastala u digitalnom svijetu i ne objavljuje se na isti način kao tradicionalne serijske publikacije.“[15]

Iz svega navedenog može se zaključiti da su serijske publikacije zapravo neomeđena građa. Kako bi se ta definicija proširila, V. Stričević kaže da je serijska publikacija:

> „Jedinica građe koja izlazi uzastopce u zasebnim dijelovima, obično s brojčanom oznakom i nema prethodno zadan rok završetka. Odnosi se na časopise, revije (journals, magazines), elektroničke časopise, novine, tekuće službene popise, godišnja izvješća i monografske serije (nakladničke cjeline). Dodatak u definiciji je građa koja

[12] Isto. Str. 7.
[13] Usp. Stričević, Vesna. Obrada serijskih publikacija: interni priručnik. 2. izdanje. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2009. Str. 6. URL: http://local.kgz.hr/help/upute/1%20Uvod%20_pravilnici%20i%20definicije_.pdf (2016-08-10)
[14] Reynolds, Regina. ISSN, identifikatori i metapodaci u digitalnom svijetu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1-2 (2004). Str. 17. URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_1-2_2004_Reynolds.pdf (2016-08-11)
[15] Isto.

izlazi 'u zasebnim dijelovima' što implicira da svaki sveščić (issue) predstavlja cjelinu."[16]

Međutim, među literaturom o serijskim publikacijama javlja se i pojam „periodična publikacija" koji se često koristi kao zamjena za serijsku publikaciju. Prema Stričević, periodične publikacije su: „Vrsta serijske građe koja se izdaje u pravilnim razmacima, kraćim od godine dana, i sadrži pojedinačne članke."[17] Složenost ovih termina možemo prikazati i na način na koji je to objašnjeno u *„Priručniku za korištenje Modula Periodika u knjižnično-informacijskom sustavu CROLIST"*, autorice Tatijane Petrić:

> „*Serijska publikacija* – publikacija koja se izdaje u uzastopnim dijelovima, obično s brojčanim i kronološkim oznakama, a započeta je s namjerom da se nastavi neograničeno.
> *Periodična publikacija* – vrsta serijske publikacije koja izlazi u redovitim razmacima kraćima od godine, a dužim od petnaest dana."[18]

Dakle, ovdje je periodična publikacija prikazana kao vrsta serijske publikacije. Možda je zato najbolja definicija serijskih publikacija ona koju daje Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu (NSK) u svom priručniku za katalogizaciju iz 2011. godine. A ona glasi:

> „Serijska publikacija je publikacija koja započinje s namjerom da nastavi izlaziti beskonačno. Izlazi u određenim vremenskim razmacima u izdvojenim sveščićima čija je pripadnost određenoj serijskoj publikaciji vidljiva u naslovu, brojčanim podacima, vanjskom izgledu itd.. Serijske publikacije i druga neomeđena građa imaju složenu i promjenjivu prirodu, a gotovo je svaki element opisa podložan promjeni, na primjer mijenjaju se nakladnici, učestalost izlaženja, naslovi, publikacije prestaju izlaziti, spajaju se i razdvajaju, izlaze na različitim medijima."[19]

Sva navedena objašnjenja jasno pokazuju da se serijske publikacije mogu opisati na više načina. Svi gore navedeni nazivi za serijsku građu se često koriste kao sinonimi što je ponekad zbunjujuće za one koji se tim terminima koriste stoga je vrlo važno utvrditi razlike među tim terminima unutar bibliografske i sveukupne informacijske zajednice. Ovaj se rad s

---

[16] Stričević, Vesna. Obrada serijskih publikacija: interni priručnik. 2. izdanje. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2009. Str. 6. URL: http://local.kgz.hr/help/upute/1%20Uvod%20_pravilnici%20i%20definicije_.pdf (2016-08-10)
[17] Isto.
[18] Petrić, Tatijana. Priručnik za korištenje Modula Periodike u knjižnično-informacijskom sustavu CROLIST. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2004. Str. 4-5. URL: http://www.unizd.hr/portals/41/acta%20jadertina/crolist_prirucnik.pdf (2016-08-11)
[19] Pigac Ljubi, Sonja; Zajec, Jasenka. Tiskane serijske publikacije i druga neomeđena građa: priručnik za katalogizaciju u bibliografskom formatu MARC 21. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2011. Str. 6. URL: http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/02/tiskane-serijske-publikacije_final_zadnja.pdf (2016-08-13)

druge strane, odnosi samo na tiskane serijske publikacije, dakle na časopise, revije, novine i tome slično, a isključuje svu elektroničku građu i onu tiskanu građu koja je prenesena u elektronički oblik. Kako bi korisnik mogao lakše pronaći ono što traži, potrebno je da se serijske publikacije pravilno obrade uz pomoć ISBD standarda za ovu vrstu građe kako bi njihova identifikacija u knjižničnom katalogu bila jednostavna za svakog tko taj katalog pretražuje.

2. 3. Sadržajna obrada serijskih publikacija

Kako bi se serijske publikacije u knjižničnim katalozima mogle jednostavno i brzo identificirati prema potrebama svih korisnika koje ova vrsta građe zanima, potrebno je provesti pravilnu sadržajnu obradu serijskih publikacija. Za to je potrebno dodijeliti određeni predmetni jezik koji se odnosi na cjelokupnu publikaciju te omogućiti predmetno pretraživanje tiskanih serijskih publikacija čime bi se omogućilo pretraživanje informacija koje su bitne za identifikaciju cjelokupnoga neomeđenog djela.[20] Iako se kataložni opis i dodjeljivanje ISSN broja te sadržajna obrada tiskanih serijskih publikacija u teoriji čine jednostavnima, praksa je pokazala da to i nije baš tako. Sadržajna se obrada može temeljiti na odnosu „cjelina-dio“ te se isto tako može odnositi na sadržaj članaka objavljenih u nekoj serijskoj publikaciji jer ti članci mogu sadržavati različite predmete tako da se ipak serijske publikacije ne mogu opisati samo jednom klasifikacijskom oznakom. S druge strane, tiskane serijske publikacije trebale bi se moći pregledavati kao skupno djelo.[21] T. Petrić tako navodi:

> „Činjenica je da serijske publikacije nemaju jedinstvenu strukturu na kojoj je jednostavno izvršiti sadržajnu obradu, stoga naslov ne bi trebao biti jedino mjerilo pri sadržajnoj obradi. Serijske publikacije mogu obrađivati jedan ili više predmeta koji mogu biti odvojeni, mogu se međusobno preklapati ili postoji jedan predmet i više srodnih predmeta. Iz svega proizlazi kako serijske publikacije imaju najčešće višepredmetni sadržaj, a među njima se može pronaći i jednopredmetni sadržaj kada su u pitanju tematski brojevi časopisa, stoga je za sadržajnu obradu ove vrste građe uputno pogledati sadržaj ili pogovor urednika...“[22]

Kada je u pitanju identifikacija tiskanih serijskih publikacija onda je isto tako vrlo važno istaknuti vrstu dokumenta, dakle je li riječ o časopisu, zborniku radova, godišnjaku, almanahu

[20] Usp. Petrić, Tatijana. Identifikacija neomeđene građe kao predmetnog entiteta: pristup i kretanje u OPAC-ima hrvatskih knjižnica. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014). Str. 161. URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_57_4_Petric.pdf (2016-08-17)
[21] Isto. Str. 166.
[22] Isto. Str. 167.

i tome slično.[23] Bez toga bi dakako za korisnika bilo mnogo teže pretraživati serijske publikacije koje su predmet njegova interesa. On bi trebao doći do svake informacije o nekoj tiskanoj serijskoj publikaciji, bilo to na razini cjeline ili samo na razini pojedinog članka u toj publikaciji.

2. 4. Promjene naslova tiskanih serijskih publikacija

ISBD(CR) donio je brojna pravila za opis tiskanih serijskih publikacija. Prije izrade svakog novog opisa važno je utvrditi postoje li određene promjene u publikacijama koje se obrađuju. To se naravno može utvrditi iz izvora podataka koji nam služi za identifikaciju i sam opis publikacije. Kao temelj opisa tiskane serijske publikacije uvijek će poslužiti „...prvi sveščić ili dio, odnosno ako ih nema, najraniji dostupni sveščić ili dio. Općenito se daje prednost prvom (ili najranijem) sveščiću ili dijelu, pred izvorom povezanim s cijelom serijskom publikacijom ili s nizom od više od jednog sveščića ili dijelova.“[24] Glavni je izvor podataka za tiskane serijske publikacije, s druge strane, „...naslovna stranica ili zamjena za naslovnu stranicu.“[25] Kao neke od zamjena ISBD(CR) predlaže analitičku naslovnu stranicu, omot, naslov nad tekstom, zatim bibliografije, nakladničke popise i tome slično.[26] Nadalje, ISBD za serijske publikacije i drugu neomeđenu građu navodi zbog kojih je to promjena važno izraditi novi opis, a zbog kojih (ako su promjene beznačajne) za to nema potrebe. Možda to najbolje opisuje Barbarić u svom članku „*ISBD(CR): prerađeno izdanje ISBD(S)-a*“ u kojem je ukratko opisala najbitnije promjene kod kojih se izrađuje i ne izrađuje novi opis tiskanih serijskih publikacija. Izrada novog opisa kod tiskanih serijskih publikacija važna je kod promjena nastalih u glavnom stvarnom naslovu ili kod same tiskane serijske publikacije. Kako navodi autorica, značajnije promjene u glavnom stvarnom naslovu koje zahtijevaju novi opis odnose se na dodavanje ili izbacivanje, promjenu riječi ili promjenu redosljeda unutar prvih pet riječi naslova ili sve navedene promjene nakon prvih pet riječi ako ukazuju na novo značenje ili promjenu sadržaja tiskane publikacije. Također, novi opis se izrađuje i kada je izmijenjen naziv korporativnog tijela, korporativnog izdavača koji izdaje publikaciju čiji je

[23] Isto. 167-168.
[24] ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005. Str. 30.
[25] Isto. Str. 31.
[26] Usp. Isto.

glavni stvarni naslov generički, kada je došlo do promjene podatka o izdanju koja ukazuje na značajnu promjenu teritorijalnog područja kojem je namijenjena publikacija, zatim kod promjene podređenoga stvarnog naslova u neovisni stvarni naslov, kada kumulativna serijska publikacija nosi jednaki naslov kao prvi sveščić te je na istom jeziku, a sam sadržaj kumulacije je bitno različit te se također izrađuje u slučajevima kada je serijska publikacija nastala spajanjem dviju ili više serijskih publikacija, odnosno dijeljenjem jedne serijske publikacije. Izrada novog opisa nije potrebna u slučajevima kada su promjene u glavnom stvarnom naslovu male, a odnose se na izbacivanje ili dodavanje, promjenu riječi bilo gdje u naslovu koja naslov povezuje s brojčanom oznakom, izbacivanje, dodavanje i promjena riječi ili redosljeda riječi u naslovu koji ne utječu na promjenu sadržaja publikacije, dodavanje ili izbacivanje riječi u naslovu koje govore o vrsti građe te kad postoji uputa kojom se katalogizatorima ne preporučuje izrada novog zapisa ukoliko postoji sumnja da se radi o većoj promjeni.[27] Na temelju promjena u naslovima tiskanih serijskih publikacija temeljiti će se istraživanje ovoga završnog rada.

3. Istraživački dio

3. 1. Svrha i cilj te metodologija istraživanja

Svrha istraživanja provedenog u ovom radu je da se uz pomoć ISBD(CR) standarda za serijske publikacije i drugu neomeđenu građu analizira postupak obrade tiskanih serijskih publikacija kod kojih su se dogodile veće ili manje promjene u naslovima ili nazivima korporativnih tijela odgovornih za nastanak tih publikacija ili pri spajanju ili razdvajanju jedne ili više serijskih publikacija, s ciljem da se utvrdi je li kataložna praksa vezana uz obradu tiskanih serijskih publikacija ujednačena u hrvatskim knjižnicama.

Metoda istraživanja je usporedna analiza odabranih zapisa u katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu te kataloga Knjižnica grada Zagreba. Publikacije koje se koriste kao temelj za pretraživanje kataloga jesu poznate hrvatske novine i časopisi koji su tijekom svog izlaženja promijenili svoj naziv u značajnoj ili manje značajnoj mjeri. Stoga, istraživačko se pitanje odnosi na to zadovoljavaju li dva odabrana kataloga, katalog NSK i katalog Knjižnica

[27] Usp. Barbarić, Ana; Pigac, Sonja. ISBD(CR): prerađeno izdanje ISBD(S)-a. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1-2(2004). Str. 5. URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_1-2_2004_Barbaric_Pigac%20(1).pdf (2016-08-18)

grada Zagreba, sve potrebe svojih korisnika kada su u pitanju promjene kod tiskanih serijskih publikacija i izrađuju li se novi zapisi kada je to potrebno u skladu s ISBD(CR) standardom.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu odabrana je za ovo istraživanje jer je ona jedinstvena među hrvatskim knjižnicama u svojoj brizi o pisanom i tiskanom kulturnom dobru Republike Hrvatske te također izrađuje nacionalnu bibliografiju koja je dragocjen prikaz svega onoga što predstavlja hrvatsku kulturnu baštinu. Ona dakle čuva sva djela hrvatskih autora bez obzira gdje je publikacija izdana, na kojem jeziku ili ono što je pisano hrvatskim jezikom bez obzira na mjesto izdavanja ili tiskanja i bez obzira na nacionalnost autora.[28] Sve to podrazumijeva da ona također mora biti zaslužna za izradu online kataloga koji mora sadržavati sve bitne informacije o tiskanim serijskim publikacijama uključujući i promjene koje su bitne za ovo istraživanje, a koje se odnose na promjene naslova publikacije ili naziva korporativnog tijela u naslovu te također promjene koje su nastale spajanjem dvije ili više serijskih publikacija. S druge strane, za usporedbu kataložnih zapisa odabran je i katalog Knjižnica grada Zagreba zato što se ne nalazi u istoj bazi kao i NSK katalog što omogućuje vjerodostojnije istraživanje prakse odabranih kataloga.

3. 2. Istraživanje i analiza rezultata istraživanja

Istraživanje je započeto pretraživanjem NSK kataloga tako da se u tražilici najprije pretraživalo po ključnoj riječi „novine“, odabirom jezika publikacije na hrvatskom jeziku te odabirom vrste građe odnosno serijske publikacije. Nakon toga se nasumično odabrao jedan časopis u svrhu istraživanja. Isti je postupak proveden za zbornik radova i novine, ali su tada u polje ključnih riječi upisani pojmovi „zbornik radova“i „novine“, ponovno na hrvatskom jeziku. Svi nazivi odabranih tiskanih serijskih publikacija pojedinačno su upisivani u pretraživač kataloga Knjižnica grada Zagreba kako bi se zapisi iz jednog i drugog kataloga mogli usporediti. Istraženo je i analizirano tri primjera u odnosu na slučajeve promjene naslova kroz duže vremensko razdoblje, spajanje dvije ili više serijskih publikacija i promjenu naziva korporativnog tijela u stvarnom naslovu publikacije.

<u>Primjer 1. Promjena naslova kroz duže vremensko razdoblje</u>

Usporedba prvog primjera započinje odabirom zapisa o „Ilirskim narodnim novinama“ Ljudevita Gaja. Poznato je da su ove novine tijekom godina svoga djelovanja mnogo puta

[28] Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. URL: http://www.nsk.hr/povijesni-pregled/ (2016-08-18)

mijenjale naziv. U katalogu NSK za „Ilirske narodne novine“ piše da su njihov nastavak: „Novine horvatzke“ te „Narodne novine“ navodeći njihov ISSN broj (Slika 1). Za svaki od tih naslova izrađen je novi zapis kako i nalaže ISBD(CR) za serijske publikacije i ostalu neomeđenu građu što je moguće vidjeti klikom na naslove u polju „Povezano“. U katalogu Knjižnica grada Zagreba također su navedene promjene naslova (Slika 2). To je vidljivo u polju „Prethodni naslov“ gdje plavim slovima piše „Novine horvatzke“, a u polju „Nastavlja se kao“ piše naziv „Narodne novine“. Klikom na prvi naziv otvara se novi zapis koji opisuje novine pod tim nazivom, a u polje „Nastavlja se kao“ plavim je slovima upisan naziv „Ilirske narodne novine“. Klikom na to dolazi se na početni zapis. S druge strane, ako se u početnom zapisu klikne na naziv „Narodne novine“ dobiva se novi zapis koji u polju „Nastavlja se kao“ donosi opet drugi naziv - „Novine horvatsko-slavonsko-dalmatinske“. Klikom na to opet se dobiva novi zapis koji u tom istom polju ponovno ima novi naziv koji ponovno dovodi do nekog novog zapisa. Dakle, kada su u pitanju „Ilirske narodne novine“ katalog Knjižnica grada Zagreba korisnika provodi kroz sve promjene naslova koje su se u tim novinama dogodile odnosno u katalogu se izrađuju zapisi kod promjene naslova kako i nalaže sam ISBD(CR) standard.

Nadalje, mogu se primjetiti još neke razlike između ova dva zapisa. Dok u NSK katalogu nema prve godine izdavanja za „Novine horvatzke“, a za „Narodne novine“ ta je godina istaknuta, u katalogu Knjižnica grada Zagreba istaknute su prve godine izdavanja za oba naslova. Isto tako, u NSK katalogu istaknute su poveznice na drugi medij odnosno online izdanje „Ilirskih narodnih novina“ te poveznice na dva priloga, dok je u katalogu Knjižnica grada Zagreba dodan samo jedan prilog.

Vrsta građe	serijska publikacija
Ključni naslov	Ilirske narodne novine
Naslov	Ilirske narodne novine / [urednik Ljudevit Gaj].
Brojčani podaci	Tečaj 2,br.1(2.januar 1836)-tečaj 9,br.5(18.siječanj 1843).
Impresum	Zagreb : Lj. Gaj, 1836-1843. (Zagreb : Kr. p. narodna tiskarna Ljudevita Gaja)
Materijalni opis	45 cm.
Izlaženje	Polutjedno.
Napomena	Sadrži: Oglas i poziv pod naslovom : Stepana Marjanoviča, u god.4,br.59(1838). An die horcherzigen Bewoehner Agrams in Ungelegenheit des hiefigen Muf it Bereius, u god.4,br.92(1838). Dodatak i Oglasitelj od 1839-1842. Uebersicht der zur Anlegung der Nord-Promenade, Abtragung des Nounen Thors, und Bertfellung des neuen Normalschuss Bebandes in der koenigl. Freistadt Agram eingegangenen Beitrage, und deren Bermedung, u god.7,br.5(1841). Oglas i poziv k predbrojenju za drugu polovinu VII tečaja Narodnih ilirskih novinah i Danice Ilirske, u god.7,br.50(1841). Domorodcem i prijateljem narodnog pismenstva, osnova matice Ilirske, u god.8,br.15(1842).
	1837,br.1-104 format: 37 cm
	Opis prema tečaj 9,br.5(1843)
Jezik/Pismo	Tekst na hrv., tal., njem. i na lat. jeziku
	Lat. i got.
Prilog	Oglasitelj k Ilirskim narodnim novinam = ISSN 1333-5170, 1836-1837.
	Danica ilirska (Zagreb. 1836) = ISSN 1847-5256, 1836-1843.
Drugi medij	Ilirske narodne novine (Online) = ISSN 1849-2835
	Ilirske narodne novine
Nastavak	Novine horvatzke = ISSN 1333-5162
Nastavlja se kao	Narodne novine (Zagreb. 1843) = ISSN 1333-5618
ISSN	1333-5154
ISSN-L	1333-5154
UDK	32
	33
	(054)
Ostali autori	Gaj, Ljudevit
ID zapisa	000260331
Povezano	Nastavlja se kao: Narodne novine (Zagreb. 1843)
Povezano	Isto izdanje u drugom mediju: Ilirske narodne novine (Online)
Povezano	Ilirske narodne novine [Mikrooblik]
Povezano	Nastavlja: Novine horvatzke
Povezano	Prilog: Oglasitelj k Ilirskim narodnim novinam
Povezano	Prilog: Danica ilirska (Zagreb. 1836)
Primjerci	Svi primjerci
Lokacija/Signatura	Zatvoreno spremište:
	| 85.110

Slika 1. Primjer zapisa kod promjene naslova u NSK katalogu

Ilirske narodne novine / [učrednik Ljudevit Gaj]

Ostali autori	Gaj, Ljudevit [urednik]
Brojčani podaci	Teč.2, br.1(2.januar 1836) - teč.9, br.5(18.siječanj 1843)
Nakladnik	Zagreb : Lj. Gaj, 1836-1843
Tiskara	ZAgreb : Kr. p. narodna ilirska tiskarna Ljudevita Gaja
Materijalni opis	45 cm
Prilog	Danica ilirska
Napomena	Izlazi svaki utorak i subotu.
	Opis prema teč.4,br.1(1838).
	Tekst na hrv.,tal., njem. i na lat. jeziku.
Klasifikacijska oznaka	32 Politika
Jezik	hrvatski
Prethodni naslov	Novine horvatzke (Zagreb. 1835) [Serijska publikacija]
Nastavlja se kao	Narodne novine (Zagreb. 1843-1844) [Serijska publikacija]
Standardni broj	ISSN 1333-5154 = Ilirske narodne novine
Građa	Novine
Godina	1837 1838 1839 1840 1841 1842 1843 Svi primjerci

Slika 2. Primjer zapisa kod promjene naslova u katalogu Knjižnica grada Zagreba

Primjer 2. Spajanje dvije ili više serijskih publikacija

Prema ISBD(CR)-u, jedna od značajnih promjena kod serijskih publikacija jest spajanje dvije ili više serijskih publikacija pa je tada također potrebno izraditi novi zapis. Neizostavan primjer za takvu vrstu promjene bio bi svima dobro poznat „Večernji list“. On je nastao spajanjem „Večernjeg vjesnika“ s „Narodnim listom“. Kako je takva promjena prikazana u katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice? U katalogu NSK taj se podatak navodi u polju „Složene veze“. Dakle, upisan je sljedeći podatak: „1959. nastaje spajanjem: „Večernji vjesnik“ i „Narodni list“ (Zagreb, 1957)“[29] i što je vrlo važno u polja „Povezano“ dodani su naslovi „Večernji vjesnik i „Narodni list“ koji klikom na njih korisnika mogu dovesti do posebnih zapisa za te nazive (Slika 3). Dakle, kako ISBD(CR) upute nalažu, NSK izrađuje nove zapise kod promjena naslova nastalih spajanjem serijskih publikacija. Nasuprot tome, u katalogu Knjižnica grada Zagreba nema nikakvih polja koja upućuju na takve promjene što može predstavljati problem korisnicima koje zanimaju ove novine (Slika 4). Još neke razlike u zapisima javljaju je na mjestu gdje NSK navodi imena brojnih priloga, a katalog knjižnica grada Zagreba samo ističe da postoje brojni prilozi.

[29] URL: http://katalog.nsk.hr/F/BJ2UCIDNF7CUV2E6NBX7N4ETU913499CADVX6J5FUE8IST43KY-28381?func=full-set-set&set_number=007845&set_entry=000009&format=999 (2016-08-25)

Vrsta građe	serijska publikacija
Ključni naslov	Večernji list (Tisak)
Naslov	Večernji list / [glavni urednik Miljenko Manjkas].
Izdanje	[Zagrebačko izd.]
Brojčani podaci	God.1,br.1(1.srpanj 1959) - .
Impresum	Zagreb : Večernji list, 1959- .
Materijalni opis	41 cm.
Izlaženje	Dnevno.
Napomena	Prethodna godišta označena kao: 8., ZG i ZG II
	Od [2001,svibanj]-god.46[!],br.14906(2005) glavna urednica: Ružica Cigler
Prilog	Hrvatski rukopis = ISSN 1330-2469
	Međugorje : 20 godina ukazanja / urednik posebnog izd. Žarko Ivković. - 2001(lipanj)
	Pisanica / urednica posebnog izd. Božica Brkan. - 2002(ožujak)
	Hrvatska u obranu bronce / urednici posebnog izd. Branko Karapandža i Zvonimir Vukelić. - 2002(ožujak)
	Papa treći put u Hrvatskoj 5.-9.lipnja 2003. : 100 apostolski pohod : posjet Svetog Oca Rijeci, Dubrovniku, Osijeku, Đakovu i Zadru / uredili Žarko Ivković, Nedjeljko Pintarić i Zvonimir Despot. - 2003 (lipanj)
	Elite : magazin o svijetu slavnih / glavna urednica Željka Marčinko. - 2005,promo br., uz god.46[!],br.14927(2005)
	Maxi križaljka / glavna urednica Snježana Kolenc. - 2004,ljeto [i dalje]
	Sveznadar : Večernjakov tjedni prilog za zabavu i razbibrigu. - 2005,br.1 [i dalje], u god.47,br.15084(2005) [i dalje]
	Manager.hr : prvi hrvatski poslovni tjednik / urednik Ivan Hristić. - God.17,br.1012(12.10.2005) [i dalje], u god.47,br.15059(2005) [i dalje]
	V magazin : ženska revija Večernjeg lista / urednica Vesna Blašković. - [2009,br.1]-2013,br.250
	Ljeto za stolom = ISSN 1847-280X
	Blagdanski stol = ISSN 1847-2826
	Uskrsni stol = ISSN 1847-2818
	Kultura (Zagreb) = ISSN 1848-5405
	Auto style (Zagreb) = ISSN 1848-557X
	IQ (Zagreb) = ISSN 1848-5049
	Moje zdravlje (Zagreb) = ISSN 1849-1588
	Trag prirode
	Diva (Zagreb. 2013) = ISSN 1849-7829
	Strip revija Večernjeg lista = ISSN 1849-4587
	Dom & vrt:
Drugo izdanje	Večenji list [Regionalna izd.]
Drugi medij	Večernji list (Online) = ISSN 1333-9222
Složene veze	1959. nastaje spajanjem: Večernji vjesnik i Narodni list (Zagreb. 1957)

Slika 3. Primjer zapisa kod promjena nastalih spajanjem dviju serijskih publikacija u jednu u katalogu NSK

Večernji list / [glavni i odgovorni urednik Tomislav Golubović]

Brojčani podaci	God.1,br.1(1.srpnja 1959) - .
Nakladnik	Zagreb : Vjesnik, 1959- .
Materijalni opis	41 cm
Prilog	Jubilej Zagreba Obzor Strip revija Večernjeg lista
Napomena	Izlazi svakog dana osim nedjelje.
	Izlazi dnevno.
	Promjene nakladnika.
	Brojni prilozi.
Klasifikacijska oznaka	070 Novine. Tisak. Uključujući: Novinarstvo
Jezik	hrvatski
Standardni broj	ISSN 0350-5006 = Večernji list (Tisak)
Građa	Novine

Godina

1959 1960 1961 1961/62 1962 1962/63 1963 1963/64 1964 1964/65
1965 1965/1966 1966 1967 1967/68 1968 1969 1969/70 1970 1971
1971/72 1972 1972/73 1973 1973/74 1974 1975 1976 1977 1978
1979 1980 1981 1982 1983 1984 1985 1986 1987 1988
1989 1990 1992 1993 1994 1995 1996 1997 1998 1999
2000 2001 2002 2003 2004 2005 2006 2007 2008 2009
2010 2011 2012 2013 2014 2015 2016 Svi primjerci

Slika 4. Primjer zapisa kod promjena nastalih spajanjem dviju serijskih publikacija u jednu u katalogu Knjižnica grada Zagreba

Primjer 3. Promjena naziva korporativnog tijela u stvarnom naslovu publikacije

Sljedeći se primjer odnosi na promjenu naziva korporativnog tijela u stvarnom naslovu publikacije. U ovom slučaju odabran je „Zbornik radova / Znanstveno-stručni simpozij hrvatskih grafičara Blaž Baromić“. U NSK katalogu u polju „Nastavlja se kao“ unesen je podatak o promjeni naziva korporativnog tijela (Slika 5). Dakle, to nije više „Znanstveno-stručni simpozij hrvatskih grafičara Blaž Baromić“ nego „Međunarodno savjetovanje tiskarstva, dizajna i grafičkih komunikacija Blaž Baromić“. Taj isti naziv unesen je i u polje „Povezano“ koje korisnika vodi do novog zapisa. Zato je i ovo odličan primjer postupanja NSK prema ISBD(CR) standardu. Problem se pak ponovno javlja kod kataloga Knjižnica grada Zagreba koji ne donosi informacije o ovakvoj vrsti promjena (Slika 6).

Vrsta građe	serijska publikacija
Naslov	Zbornik radova / Znanstveno-stručni simpozij hrvatskih grafičara Blaž Baromić ; [urednik Igor Zjakić].
Brojčani podaci	6(2002)-7(2003).
Impresum	Zagreb : : Grafički fakultet ; Senj : Matica hrvatska, 2002-2003.
Materijalni opis	2 sv. : ilustr. ; 24 cm.
Izlaženje	Godišnjak.
Napomena	7(2003) urednik: Zdenka Bolanča
Nastavlja se kao	Zbornik radova (Međunarodno savjetovanje tiskarstva, dizajna i grafičkih komunikacija Blaž Baromić)
Bib./Saž./Kaz.	Sažeci ; Summaries
UDK	655(063) 7.05(063)
ID zapisa	000750628
Povezano	Nastavlja se kao: Zbornik radova (Međunarodno savjetovanje tiskarstva, dizajna i grafičkih komunikacija Blaž Baromić)
Primjerci	Svi primjerci
Lokacija/Signatura	Zatvoreno spremište: | 234.514
Lokacija/Signatura	Prirodne i primijenjene znan: | 655 S612

Slika 5. Primjer zapisa kod promjena naziva korporativnog tijela u naslovu serijske publikacije u NSK katalogu

Zbornik radova / 7. znanstveno - stručni simpozij hrvatskih grafičara "Blaž Baromić", Senj, 19.-21. lipnja 2003. ; [urednik Zdenka Bolanča]

Autor	Znanstveno-stručni simpozij hrvatskih grafičara "Blaž Baromić" (7 ; 2003 ; Senj)
Ostali autori	Bolanča, Zdenka [urednica]
Nakladnik	Zagreb : Grafički fakultet, 2003
Materijalni opis	340 str. : ilustr. ; 24 cm
Napomena	Summaries.
	Bibliografija na kraju svakog rada.
Klasifikacijska oznaka	655 Grafička industrija. Tiskarstvo. Izdavaštvo. Knjižarstvo, trgovina knjigom
Anotacija	Publikacija donosi radove sa sedmog znanstvenog skupa hrvatskih grafičara održanog u Senju od 19. do 21. lipnja 2003. godine, na temu grafičke tehnologije i oblikovanja. Predstavljeno je pedesetak radova s naglaskom na digitalni tisak. (JČ)
Jezik	hrvatski
Standardni broj	ISBN 953-97037-3-5 (Matica hrvatska, Senj)
	ISBN 953-96020-1-7 (Grafički fakultet Zagreb)
Građa	Knjiga

Slika 6. Primjer zapisa kod promjena naziva korporativnog tijela u naslovu serijske publikacije u katalogu Knjižnica grada Zagreba

3. 3. Zaključno o istraživanju

Uspoređujući zapise iz dva odabrana kataloga može se zaključiti da kada je u pitanju promjena naslova serijskih publikacija i NSK katalog i katalog Knjižnica grada Zagreba sadrže posebne zapise za svaki od naslova koji su se promijenili kroz duže vremensko razdoblje, ali katalog KGZG to čini detaljnije nego NSK. No, kada je u pitanju promjena

naslova nastala spajanjem dvije serijske publikacije u jednu NSK katalog upućuje na nazive publikacija koje su se spojile te za njih izrađuje posebne zapise, dok se kod kataloga KGZG-a ne navode takve promjene što može predstavljati velik problem za korisnike knjižnice. Kada je u pitanju promjena naziva korporativnog tijela NSK katalog ističe tako važnu promjenu i izrađuje poseban zapis, dok katalog KGZG-a takve promjene uopće ne spominje. I jedan i drugi katalog navode prve godine izdanja (ne uvijek!) i različite priloge, ali NSK katalog to čini detaljnije od kataloga KGZG-a. Može se zaključiti da se Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu uvijek oslanja na ISBD(CR) standard za serijske publikacije i da za sve veće promjene u naslovima izrađuje nove zapise kako bi svaki korisnik mogao dobiti što precizniju informaciju o onome što pretražuje. S druge strane, u skladu s ISBD(CR) standardom katalog Knjižnica grada Zagreba izrađuje nove zapise samo kada je neka publikacija promjenila svoje ime, ne uključujući promjene u naslovu nastale spajanjem dviju serijskih publikacija i promjene korporativnog tijela u naslovu.

4. Zaključak

ISBD standard važan je za međunarodnu razmjenu bibliografskih podataka i univerzalnu bibliografsku kontrolu. Postoje različite vrste specijaliziranih ISBD-a, ali kako bi se serijske publikacije mogle što preciznije opisati razvijen je ISBD(CR) - Međunarodni standardni opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe. On je nastao preradbom prethodno izrađenog ISBD(S) standarda za serijske publikacije, ali je proširen na sve vrste neomeđene građe, uključujući i integrirajuću građu na mrežnim mjestima. Jedna od važnijih razlika od ISBD(S) jest ta da se u ISBD(CR)-u navode kriteriji za utvrđivanje promjena naslova serijskih publikacija te kako se s njima postupa i je li potrebna izrada novog zapisa. Serijske su publikacije neomeđena građa, izlaze uzastopce u zasebnim dijelovima i nemaju prethodno zadan rok završetka. Za ovu vrstu publikacija često se koristi i naziv „periodične publikacije“ stoga je važno utvrditi razliku među tim nazivima koji se često koriste kao sinonimi. U identfikaciji serijskih publikacija važan je osmeroznamenkasti ISSN broj koji se dodjeljuje svim vrstama serijskih publikacija - tiskanim i elektroničkim, a uz sebe veže i ključni naslov koji je također bitan u identifikaciji serijskih publikacija. Kako bi se tiskane serijske publikacije mogle identificirati u knjižničnim katalozima potrebno ih je sadržajno obraditi i omogućiti predmetno pretraživanje. One bi se trebale moći pretraživati kao skupno djelo, ali i na razini pojedinih članaka koji se u njima nalaze te bi uvijek trebala biti istaknuta vrsta

dokumenta o kojem se radi. ISBD(CR) je donio brojna pravila za opis tiskanih serijskih publikacija, a prije izrade svakog novog zapisa potrebno je utvrditi postoje li određene promjene u publikacijama koje se obrađuju. Kao izvor opisa tiskane serijske publikacije koristi se prvi sveščić ili dio, odnosno ako ih nema, najraniji dostupni sveščić ili dio. Glavni je izvor podataka uvijek naslovna stranica ili njezina zamjena . ISBD(CR) propisuje kriterije za izradu novog opisa kada je došlo do promjene naslova serijskih publikacija. Kada su promjene male nije potrebno izraditi novi opis, ali ga je važno izraditi kada su nastale veće promjene poput promjene naslova, kada je naslov nastao spajanjem ili razdvajanjem dvije ili više serijskih publikacija ili se promijenio naziv korporativnog tijela u naslovu i slično. Na temelju ovih promjena u naslovima tiskanih serijskih publikacija u istraživačkom je djelu rada izrađena usporedna analiza zapisa u katalogu Nacionale i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i u katalogu Knjižnica grada Zagreba. Analiza je pokazala da obrada tiskanih serijskih publikacija u ova dva kataloga nije u potpunosti ujednačena s ISBD(CR) standardom te da se za sve promjene u naslovu u NSK katalogu takve promjene ističu te se izrađuje novi zapis prema ISBD(CR)-u kad god je to potrebno, dok kod kataloga Knjižnica grada Zagreba postoje brojni nedostaci kada su u pitanju promjene naslova kod publikacija nastalih spajanjem dviju serijkih publikacija i kod onih publikacija u čijem je naslovu promijenjen naziv korporativnog tijela odgovornog za nastanak publikacije. Stoga je za poboljšanje korisničkog iskustva potrebno da katalog Knjižnica grada Zagreba uskladi promjene u naslovu prema ISBD(CR) preporukama kako to čini Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

5. Literatura

1. Barbarić, Ana; Pigac, Sonja. ISBD(CR): prerađeno izdanje ISBD(S)-a. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1-2(2004) URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_1-2_2004_Barbaric_Pigac%20(1).pdf (2016-08-18)

2. International Standard Serial Number International Centre. URL: http://www.issn.org/understanding-the-issn/what-is-an-issn/ (2016-08-14)

3. ISBD(CR) : međunarodni standardni bibliografski opis serijskih publikacija i druge neomeđene građe : prerađeno izdanje ISBD(S)-a: Međunarodnoga standardnoga bibliografskog opisa serijskih publikacija / preporučila Radna grupa za ISBD(S), odobrili stalni odbori IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju i Sekcije za serijske publikacije. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2005.

4. ISBD(G): opći međunarodni standardni bibliografski opis: tekst s napomenama / pripremila Radna grupa za izradbu općega međunarodnog standardnog bibliografskog opisa što ju je osnovala Komisija za katalogizaciju Međunarodne federacije bibliotekarskih društava i ustanova. Zagreb: Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1979.

5. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. URL: http://www.nsk.hr/issn/ (2016-08-13)

6. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. URL: http://www.nsk.hr/povijesni-pregled/ (2016-08-18)

7. Petrić, Tatijana. Identifikacija neomeđene građe kao predmetnog entiteta: pristup i kretanje u OPAC-ima hrvatskih knjižnica. Vjesnik bibliotekara Hrvatske 57, 4(2014) URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_57_4_Petric.pdf (2016-08-17)

8. Petrić, Tatijana. Priručnik za korištenje Modula Periodike u knjižnično-informacijskom sustavu CROLIST. Zadar: Sveučilište u Zadru, 2004.URL: http://www.unizd.hr/portals/41/acta%20jadertina/crolist_prirucnik.pdf (2016-08-11)

9. Pigac Ljubi, Sonja; Zajec, Jasenka. Tiskane serijske publikacije i druga neomeđena građa: priručnik za katalogizaciju u bibliografskom formatu MARC 21. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, 2011. URL: http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2012/02/tiskane-serijske-publikacije_final_zadnja.pdf (2016-08-13)

10. Reynolds, Regina. ISSN, identifikatori i metapodaci u digitalnom svijetu. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 47, 1-2 (2004) URL: file:///C:/Users/Marica/Downloads/VBH_1-2_2004_Reynolds.pdf (2016-08-11)

11. Stričević, Vesna. Obrada serijskih publikacija: interni priručnik. 2. izdanje. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2009. URL: http://local.kgz.hr/help/upute/1%20Uvod%20_pravilnici%20i%20definicije_.pdf (2016-08-10)

ISBD: printed serial publications

Summary

This final work deals with printed serial publications that are very complex material when it comes to their description. It shows briefly the general importance of the International Standard Bibliographic Description and elaborates ISBD(CR) standard for serial publications and other continuing resources with an emphasis on the major or minor changes in the title of serial publications. The paper explains what are serial publications and the identification of printed serials in library catalogs and overall information community is clarified. In the research part of this work the analysis was conducted with the purpose of showing how the National and University Library in Zagreb handles serial publications with changes in their title, and how the same titles compare with those in the catalog of the City of Zagreb Libraries. The aim was to determine whether their practice complies with ISBD(CR) standard and are new records created when it is required and whether such practice meets the needs of library users.

Keywords:

printed serial publications, ISBD (CR), ISSN, title changes